

การวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

บทนำ

การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ ๙ เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๖ มีการลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Control II หรือ Bali Concord) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี ๒๐๒๐ (พ.ศ. ๒๕๖๓) โดยมีวิสัยทัศน์ร่วมของผู้นำอาเซียน คือ การสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีกฎเกณฑ์กติกาที่ชัดเจน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๑๓ - ๑๕ มกราคม ๒๕๕๐ ณ เมืองเซบู สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ตกลงให้จัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘) ประกอบด้วยความร่วมมือ ๓ เสาหลัก ได้แก่ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยเมื่อปี ๒๕๕๑ มีการจัดทำกฎบัตรอาเซียนเพื่อวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรและแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Blueprints) และสำหรับประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบภายใต้แผนงานแห่งชาติสำหรับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ ดังนี้

๑. ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Security Community: ASC) มีเป้าหมายหลัก คือ การมีกฎกติกาและค่านิยมร่วมกัน มีความเป็นเอกภาพ สงบสุข มีความแข็งแกร่ง และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ในการรักษาความมั่นคงที่ครอบคลุมทุกด้าน มีพลวัตและมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศนอกอาเซียน หน่วยงานรับผิดชอบหลัก: กระทรวงการต่างประเทศ

๒. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) มีเป้าหมายหลัก คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีขีดความสามารถสูงในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และสามารถบูรณาการเข้ากับระบบเศรษฐกิจโลก หน่วยงานรับผิดชอบหลัก: กระทรวงพาณิชย์

๓. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) มีเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ความยุติธรรมและสิทธิ การส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และการลดช่องว่างทางการพัฒนา หน่วยงานรับผิดชอบหลัก: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ภายใต้แผนงานแห่งชาติสำหรับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องโดยตรงภายใต้เสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในเป้าหมายการส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม จากคุณลักษณะของเสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งมีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว จะมีประเด็นที่ต้องพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การรวมตัวทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างตลาดและฐานการผลิตเดียว ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและแรงงานฝีมืออย่างเสรี โดยมีกลุ่มสินค้าที่จะเปิดเสรีนำร่อง ได้แก่ สินค้าเกษตร ประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ สาขาบริการสำคัญเร่งรัด ได้แก่ ขนส่งทางอากาศ ท่องเที่ยว สุขภาพ และ e-ASEAN (สาขาโทรคมนาคมและคอมพิวเตอร์)

สาขาบริการที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง คือ การค้าบริการสาขาสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1) Sewage services (include waste water treatment) 2) Refuse disposal services 3) Sanitation and similar services 4) Cleaning services of exhaust gases 5) Noise abatement services 6) Natural and landscape protection services และ 7) Other environmental protection services ตลอดจนความร่วมมือด้านพลังงานและการทำเหมืองแร่ โดยมีผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ดังนี้

๑. การผลิตและการนำเข้าสินค้าหรือวัตถุดิบ

๑.๑ คุณภาพสินค้า อาทิเช่น สินค้าที่ผลิตไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน ไม่มีการกำหนดมาตรฐาน คุณภาพสินค้าบางประเภท โดยเฉพาะสินค้าที่จะกลายเป็นของเสียอันตรายเมื่อหมดอายุการใช้งาน เช่น ถ่านไฟฉาย

๑.๒ อาจมีปัญหาในขั้นตอนกระบวนการตรวจสอบสินค้าหรือวัตถุดิบที่นำเข้ามาภายในประเทศ หรือส่งผ่านสินค้าหรือวัตถุดิบที่ไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานไปยังประเทศปลายทาง หรืออาจเกิดการตกค้างหรือนำมาทิ้งภายในประเทศไทย

๒. การที่ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางและเป็นผู้นำในกลุ่มธุรกิจสาขาขนส่ง สุขภาพ ท่องเที่ยว และบริการที่เกี่ยวข้อง จะทำให้เกิดการขยายจำนวนและประเภทการให้บริการของธุรกิจในกลุ่มดังกล่าว และมีผู้ใช้บริการหรือนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศจากยานพาหนะและการจราจร การใช้น้ำมันที่มีคุณภาพต่ำ ปริมาณน้ำเสียและขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓. การค้าบริการสาขาสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ยังไม่มีกฎระเบียบ ข้อกำหนด มาตรฐานการให้บริการ ทั้งด้านของผู้ให้บริการ คุณภาพการให้บริการ และความรับผิดชอบหลังการให้บริการ ขณะที่ภายในปี ๒๕๕๘ ประเทศสมาชิกจะต้องเปิดเสรีเรื่องสัดส่วนผู้ถือหุ้น ซึ่งบริษัทต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ ๗๐ และต้องลดมาตรการที่มีใช้ภายในซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเปิดเสรีลงให้เหลือน้อยที่สุด

๔. การจัดทำรายการสินค้าสิ่งแวดล้อม ยังไม่ได้ข้อยุติเรื่องการให้คำนิยามสินค้าสิ่งแวดล้อม ในการประชุม ทหารเรือระดับโลก เช่น องค์การการค้าโลกและเอเปค แนวโน้มการเจรจาเรื่องนี้ หากประเทศใดต้องการขายสินค้า จะเสนอสินค้านั้นเป็นสินค้าสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณารายการสินค้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม หรือสินค้าในกลุ่มที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อจะลดอัตราภาษีศุลกากรเหลือไม่เกินร้อยละ ๕

๕. ความร่วมมือด้านพลังงานซึ่งมีข้อพิจารณาหรือกังวลประเด็นผลกระทบต่อด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การสร้างแนวท่อก๊าซธรรมชาติในอาเซียน การใช้เทคโนโลยีถ่านหินสะอาด พลังงานหมุนเวียน เป็นต้น

๖. การส่งเสริมการลงทุนในกิจการด้านการเกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และภาคการผลิตที่เกี่ยวข้อง อาจเกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเกิดปัญหาพื้นที่ทับซ้อนในการใช้ประโยชน์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ การกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษในภาคการเกษตร ประมง หรือจากการประกอบกิจการเหมืองแร่

๗. ส่วนที่เป็นผลกระทบทางบวก อาทิเช่น ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการผลิตและการคำนึงถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมในกระบวนการผลิต เพื่อให้สินค้าของไทยมีมาตรฐานสูงขึ้นตามมาตรฐานสินค้าส่งออกหรือสามารถแข่งขันกับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศได้ จึงส่งผลดีต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวมของประเทศ และเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล องค์ความรู้ เทคโนโลยี และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

เป็นการดำเนินมาตรการภายใต้เป้าหมาย “การส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม” ประกอบด้วย การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก การจัดการและการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามแดน ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพชีวิตในเมือง การประสานนโยบายสิ่งแวดล้อมและระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชายฝั่งและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน และการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศและการจัดการต่อผลกระทบ โดยผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นทางบวก ดังนี้

๑. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะทำให้เกิดการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกร่วมกัน โดยอาศัยความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเด็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาร่วมกัน เช่น มลพิษหมอกควันข้ามแดน การเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดน เป็นต้น

๒. เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อตกลงหรือพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมและมีการพัฒนานโยบาย กฎระเบียบ และมาตรฐานให้เป็นระบบเดียวกันในระดับอาเซียน ส่งผลดีต่อความร่วมมือด้านเทคนิควิชาการและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

๓. การสร้างความเข้าใจ ความตระหนักและร่วมกันพัฒนาจุดยืนของอาเซียนจะทำให้การเจรจาต่อรองด้านสิ่งแวดล้อมในเวทีโลกมีความเข้มแข็งมากขึ้น

การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ในปัจจุบัน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑. การผลิตและการนำเข้าสินค้า/วัตถุดิบ

๑.๑ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีการกำหนดมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม โดยกำหนดเป็นมาตรฐานทั่วไปและมาตรฐานบังคับโดยมีหลักเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมในบางประเภทสินค้า

๑.๒ กรมการค้าภายใน กำลังปรับปรุงพระราชบัญญัติการส่งออกป้อนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้ครอบคลุมการจัดการผลกระทบที่จะเกิดจากการนำเข้าและส่งออกสินค้าหลังจากการเป็นประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะเรื่องการส่งผ่านสินค้าข้ามแดน

๑.๓ กรมควบคุมมลพิษ มีการจัดทำแผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดตลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เกิดการแข่งขันและมีราคาถูกลง

๑.๔ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีมาตรการส่งเสริมการลงทุนและมาตรการทางภาษีช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประกอบการในการจัดการสิ่งแวดล้อมหรือมีการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒. การค้าบริการสาขาสิ่งแวดล้อม

๒.๑ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ มีการทำรายการประเภทการค้าบริการที่จะเปิดเสรีโดยพิจารณาประเภทการค้าบริการที่เป็นข้อตกลงที่จะต้องเร่งรัดการเปิดเสรีและทยอยเปิดให้ช้าที่สุดสำหรับประเภทการค้าบริการที่อ่อนไหว ซึ่งสามารถอาศัยกฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบบังคับภายในประเทศให้บริษัทต่างชาติต้องดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดเพื่อไม่ให้เกิดการเปิดเสรีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการภายในประเทศ

๒.๒ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กำลังหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อสรุปและทำที่เกี่ยวกับการจัดทำรายการสินค้าสิ่งแวดล้อม

๒.๓ กรมโรงงานอุตสาหกรรม มีการขึ้นทะเบียนผู้ควบคุมดูแลระบบป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ ผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษน้ำ ผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษอากาศ และผู้ควบคุมระบบการจัดการมลพิษกากอุตสาหกรรม

๒.๔ สำนักบริหารหนี้สาธารณะ มีการขึ้นทะเบียนบริษัทที่ปรึกษาไทย

๒.๕ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการออกใบอนุญาตและจัดทำรายชื่อนิติบุคคลผู้มีสิทธิทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อควบคุมคุณภาพผู้ให้บริการ

๒.๖ กรมควบคุมมลพิษ กำลังยกร่างกฎกระทรวงตามมาตรา ๗๓ การขอและอนุญาตเป็นผู้ควบคุมและผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย อากาศเสีย หรือกำจัดของเสีย

๓. การส่งเสริมการลงทุน

๓.๑ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีมาตรการส่งเสริมการลงทุนและมาตรการทางภาษีช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประกอบการในการจัดการสิ่งแวดล้อมหรือมีการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๒ กรมควบคุมมลพิษกำลังดำเนินการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งครอบคลุมในการกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการระบายนมลพิษ

๓.๓ กระทรวงการคลังกำลังดำเนินการออกกฎหมายมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อมเพื่อนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาช่วยในการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น ภาษีสิ่งแวดล้อม ค่าธรรมเนียม

การจัดการมลพิษ ภาษีและค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ ระบบรับซื้อคืน การวางประกันความเสี่ยงหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม การซื้อขายสิทธิการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิทธิการปล่อยมลพิษ การให้เงินอุดหนุน มาตรการสนับสนุน หรือสิทธิพิเศษอื่นๆ ซึ่งจะสามารถป้องกันปัญหากรณีนักลงทุนเลิกกิจการแล้วแต่กิจการดังกล่าวมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นในภายหลัง

๓.๔ การออกกฎหมายตามมาตรา ๒๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๓.๕ การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

๑. ประเทศในภูมิภาคอาเซียนเป็นภาคีภายใต้ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ยกเว้นอินโดนีเซีย) ความตกลงอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งด้านการทิ้งของเสียจากเรือบรรทุกน้ำมัน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒. ประเทศในภูมิภาคอาเซียนส่วนใหญ่เป็นภาคีในอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ (PIC) และอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (POPs)

๓. กรมการค้าภายใน อยู่ระหว่างปรับปรุงพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดค่านิยาม “การส่งผ่าน” ให้ครอบคลุมการส่งผ่านของเสียอันตรายจากประเทศต่างๆ มาผ่านประเทศไทยทั้งทางบกและทางน้ำ

๔. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีการกำหนดนโยบายด้านการผลิตและบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งจะสนับสนุนและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานในระยะต่อไป

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑. ด้านการผลิต การค้าสินค้าและการนำเข้าสินค้า

๑.๑ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กำหนดมาตรฐานสินค้าให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีอายุการใช้งานนาน มีระบบการรับรองมาตรฐานสินค้า โดยอาจจัดทำเป็นความตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement: MRA) ภายในประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะสินค้ากลุ่มที่ควรให้ความสำคัญ เช่น สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า เพื่อลดปัญหาปริมาณการทิ้งของเสียอันตรายภายหลังการใช้งาน

๑.๒ กรมศุลกากร พัฒนาระบบการกำกับ ดูแล และการควบคุมการนำเข้าและนำผ่านสินค้า โดยมีให้มีการลักลอบนำเข้าหรือนำสินค้าที่จะเป็นของเสียอันตรายมาทิ้งในประเทศ อาจกำหนดเป็นรูปแบบ

การทำเอกสารรับรอง หรือการสุ่มตรวจ แต่ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับข้อกำหนดอื่น เช่น การอำนวยความสะดวกทางการค้า และพิธีการศุลกากร เป็นต้น

๑.๓ กรมสรรพสามิต กำหนดอัตราภาษีที่แตกต่างกันสำหรับสินค้าทั่วไป สินค้าสิ่งแวดลอม สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีราคาถูกกว่าสินค้าทั่วไปและประชาชน จะได้มีการบริโภคสินค้าในกลุ่มนี้มากขึ้น

๑.๔ กรมศุลกากร กำหนดอัตราภาษี สำหรับรายการสินค้าสิ่งแวดลอม ไม่เกินร้อยละ ๕ และหากมีการเสนอรายการสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบางรายการเป็นรายการสินค้าสิ่งแวดลอม จะทำให้เกิดการขยายตลาดสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพราะการเปิดตลาดในอาเซียนจะทำให้มีปริมาณผู้ซื้อผู้ขาย สินค้าและบริการเพิ่มขึ้น

๑.๕ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพิ่มการส่งเสริมการลงทุนการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการลงทุนในกิจการที่มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และอาจขยายให้ครอบคลุมสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมในอนาคต (หากมีการจัดกลุ่มสินค้าและบริการนี้ในอาเซียน)

๒. ด้านการค้าบริการสาขาสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม และ ทส. เป็นต้น กำหนดมาตรฐานการให้บริการสาขาสิ่งแวดล้อมประเภทต่างๆ เพื่อควบคุมคุณภาพการบริการทั้งผู้ให้บริการ คุณภาพการให้บริการ การมีระบบรับประกันการให้บริการเพื่อจะมีผู้รับผิดชอบหลังการให้บริการ โดยดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ เพื่อป้องกันปัญหาการนำของเสียโดยเฉพาะของเสียอันตรายลักลอบทิ้งแทนการบำบัด/กำจัด ที่ถูกวิธี

๓. ด้านการค้าบริการสาขาการขนส่ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม เป็นต้น กำหนดมาตรฐานคุณภาพการให้บริการโดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับมลพิษที่มาจากยานพาหนะที่นำมาใช้ในการให้บริการขนส่งทั้งผู้โดยสารและสินค้า เช่น รถยนต์ เพราะอาจมีการใช้น้ำมันที่มีคุณภาพต่ำและราคาถูก การมีใบรับรองการตรวจสอบสภาพรถยนต์ การทำประกันภัยในกรณีที่มีการขนส่งของเสียอันตรายและเกิดการรั่วไหลจากอุบัติเหตุการสุ่มตรวจสอบการระบายมลพิษจากท่อไอเสีย เป็นต้น

๔. ด้านการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น จัดมาตรฐานการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มประเภทการบริการที่เกี่ยวข้องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น โรงแรม สถานบริการ การใช้บริการยานพาหนะ เป็นต้น และจัดให้มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย ขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน ที่เพียงพอในแหล่งท่องเที่ยว

๕. ด้านการค้าบริการสาขาสุขาภาพ

กระทรวงสาธารณสุข จัดให้มีระบบการจัดการขยะติดเชื้อที่ถูกวิธีในโรงพยาบาลและสถานพยาบาลทุกแห่ง

๖. ความร่วมมือด้านพลังงานและการทำเหมืองแร่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม และ ทส. เป็นต้น จะต้องพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการที่เสนอให้เหมาะสมและกำกับดูแลให้โครงการปฏิบัติตามเงื่อนไขการจัดการสิ่งแวดล้อมที่กำหนดอย่างเคร่งครัดเมื่อดำเนินงานโครงการ

๗. การส่งเสริมการลงทุน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย และ ทส. เป็นต้น ต้องคำนึงถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาและส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ต่างๆ เช่น การจัด Zoning ตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำการเกษตรแต่ละประเภท การกำหนดพื้นที่เศรษฐกิจแห่งใหม่สำหรับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม การเร่งรัดปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่อาจมีผลกระทบมาจากการส่งเสริมการลงทุน รวมถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนและมาตรการทางภาษีเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประกอบการในการจัดการสิ่งแวดล้อม หรือให้มีการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

๑. ดำเนินงานต่อเนื่องภายใต้ความตกลงและอนุสัญญาระหว่างประเทศ ได้แก่ ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน ความตกลงอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง อนุสัญญาบาเซล อนุสัญญาสตอกโฮล์ม และอนุสัญญาสตอกโฮล์ม

๒. การบูรณาการข้อมูลสิ่งแวดล้อมของแต่ละประเทศในอาเซียน

บทบาทของกรมควบคุมมลพิษ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑. เสนอรายการสินค้าที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการผลิตและการนำเข้าสินค้าหรือวัตถุดิบ เพื่อให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมในมาตรฐานสินค้า ตัวอย่างเช่น ถ่านไฟฉาย อุปกรณ์/เครื่องใช้ไฟฟ้า (สจก./สจอ.)

๒. พิจารณาเสนอการกำหนดมาตรฐานการให้บริการสาขาสิ่งแวดล้อมภายใต้ข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการสาขาสิ่งแวดล้อม โดยเร่งรัดออกกฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมหรือรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย (สจน.) อากาศเสีย (สจอ.) และกำจัดของเสีย (สจก.) ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ (สจน./สจอ./สจก./กนต.)

๓. เสนอรายการสินค้าสิ่งแวดล้อมโดยพิจารณาจากรายการสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอในเวทีการเจรจาขององค์การการค้าโลก และ/หรือเอเปค เพื่อนำไปสู่การได้รับสิทธิอัตราภาษีศุลกากรไม่เกินร้อยละ ๕ (ฝคป./กผผ.)

๔. เร่งรัดการจัดทำระบบการเรียกคืนซากของเสียอันตรายจากผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วเพื่อให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าต้องรับผิดชอบการรวบรวมเศษซากผลิตภัณฑ์และการจัดการซากผลิตภัณฑ์ โดยอาศัยมาตรการ

ที่ไม่เป็นอุปสรรคทางการค้า (สจก.) ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เชิงบูรณาการ

๕. พิจารณาเสนอมาตรการควบคุมมลพิษทางอากาศจากการขนส่งภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งและการขนส่งต่อเนื่อง (สจอ.)

๕.๑ มาตรการการตรวจสอบคุณภาพรถยนต์ที่อนุญาตให้วิ่งเข้าออกระหว่างประเทศ

๖. จัดทำข้อกำหนดทางเทคนิคสำหรับการบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้บริการในประเภทดังกล่าว เช่น สปา บริการเช่ารถยนต์ เรือสำราญ (ผคป.)

๗. เร่งรัดออกปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจมีผลกระทบมาจากการส่งเสริมการลงทุน เช่น การระบายมลพิษจากกิจการด้านการเกษตร ประมง เหมืองแร่หรือภาคการผลิตที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเตรียมการรองรับปัญหาในพื้นที่สำคัญ เช่น การขยายท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ การเปิดเขตพื้นที่อุตสาหกรรมใหม่ เป็นต้น (กนต. และ สำนัก/กอง/ฝ่าย)

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

๑. เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องภายใต้ข้อตกลง พันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อม หรืออนุสัญญาที่มีอยู่และใช้การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลักดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศเป็นภาคี (สจอ./สจก./สจน.) ได้แก่

๑.๑ ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (สจอ.)

๑.๒ อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด (สจก.)

๑.๓ อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตราย และสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ (PIC) (สจก.)

๑.๔ อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (POPs) (สจก.)

๑.๕ คณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง (สจน.)

๒. การพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในอาเซียน (สจอ./สจก.)

๒.๑ การเชื่อมโยงข้อมูลด้านคุณภาพอากาศ เช่น Clean Air Initiative (สจอ.)

๒.๒ การเชื่อมโยงข้อมูลด้านสารเคมีและของเสียอันตรายจากระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เป็น Focal Point ของอนุสัญญา (สจก.)

.....